

אוסף סיפורי מטופלים- מרסל מוסרי

הסופרת מרסל מוסר, בשיתוף פעולה ייחודי עם עמותת חלי"ל האור, בפרויקט שכולו אומץ לב ורגש. מרסל מוסרי, מביאה לראשונה את חייהם של החולים, במילותיה המלטפות, אל קדמת הבמה.

הסיפור של מורן קנטור

בעלי היה האהבה הראשונה שלי,

הוא הראשון שנהנתי לעצום איתו עיניים בזמן נשיקה עדינה,

הראשון שהבין את הבדיחות שלי,

והראשון שידע להעביר יד על לחיי בשעת עצב או כאב וללחוש "הכל בסדר, החיים ממשיכים כרגיל".

אבל לא ידעתי את כל זה, לא היה לי שמץ של מושג שהוא, הבחור הצעיר הזה, ביום מן הימים יבנה לי בית וישיר שירי ערש לילדיי.

עד שבשישי אחד, כך פתאום, טלפנה אליי סבתי ואמרה "מורן, בואו את והחבר שלך קצת אליי ואל סבא, הכנתי יותר מדי אוכל ויש פחות מדי שיניים." צחקתי, ידעתי בדיוק למה היא התקשרה. סבי, איתן, החליט שדי, הוא רוצה לראות מי זה הבחור האנונימי שכבש את נכדתו.

זו הייתה ארוחה ממוצעת: עוף, תפוחי אדמה, אורז וסלט, ארוחת פועלים משביעה וטובה לא מושקעת במיוחד- אבל משהו בשיחה שהייתה שם, משהו באנרגיה, ביין ששתינו ובמבטו של סבי, הפכו את הארוחה הזו לארוחת גורמה לאיני הטעם.

אחרי הקפה והעוגה, החלו להיעצם עיניה של סבתי, לקחתי אותה אל המיטה ולחשתי "לילה טוב סבתא, תודה על האוכל".

"תקחו קצת הביתה" לחשה לי ועצמה את עיניה. שבתי אל הסלון, ספה מול ספה, ישבו סבי ובעלי, צחקו, שרו שיר בשפה שלא הכרתי וחדו חידות שאת פתרונותיהן לא אמצא לעולם. כשקראתי לבעלי ואמרתי כי מאוחר, עמדו הוא וסבי האחד מול השני, הביטו בעיניים ולחצו ידיים.

“היא לא נכדה, היא הלב שלי” אמר לו סבי. “אשמור עליה, סמוך עליי נתן” ענה בעלי. ויצאנו מהבית.

“את קשורה אליו מאוד, נכון?” שאל בעלי בדרך הביתה.

“הוא יותר מאבא, יותר מחבר ויותר מאח, סבא שלי הוא הנפש התאומה שלי.” לחשתי לבעלי, הנחתי ראשי על החלון ונרדמתי.

באותה הנסיעה הזו, איכשהו, אל דמיוני הגיע חלום לא טוב, ובחלום סבי החסון, איש המשטרה הקשוח שאיננו מסגיר רגשות מעולם- שוכב על מיטת חולים, בוכה ומבקש שאשיר לו שיר ערש ברומנית, שפת אמו. ובאותו החלום אני פותחת את פי ופוצחת בשיר ישן, רק אז הוא מחייך אליי ואומר “את הנכדה האהובה עליי מכל, אל תשכחי את זה”.

כמה חודשים אחרי אותה הנסיעה, תחת חופה לבנה ויפה קידש אותי בעלי, אהוב ליבי ונתן לי לשתות מכוס היין. בזווית העין ראיתי את סבי והוא מביט בי בעיניים עורגות ונוצצות, בין שפתי לוחש לי “אני גאה בך” ומחכה כמו כולם, לדריכה על הכוס ולהתחלת חיי הבוגרים.

גם כשכרעתי ללדת את בני, יחידי, לא הסכמתי לאחוז בידו של אף אחד מלבד ידו של סבי, זו שידעה מלחמות עולם, קרבות, עמל רב ומעט אהבה. “הוא לא מצליח לצאת ממני” צעקתי בחדר הלידה. “את חייבת לנסות!” אמרה לי המיילדת “התינוק כבר יותר מדי זמן בפנים”.

הרגשתי איך גופי נקרע לשניים, איך מישהו שואב ממני את כוחותי האחרונים ומדכא את היום השמח בחיי. עד שנגעה בכתפי ידו של סבי ולחצה אותה. “סבא אל תכעס, אני לא מצליחה, אולי כדאי קיסרי” אמרתי. והוא הביט בי בפנים רציניים, בזעף ואמר “אנחנו משפחה של לוחמים, שתי לחיצות ואת מאחורה, שמעת אותי? אנחנו לוחמים!” לפני שסיים את משפטו בא ילדי אל העולם ושפתיו ועיניו כמו שכפול מדויק של, בדיוק, סבא.

לפעמים, בלילות מאוחרים, כשבני נרדם בחיקי על כסא הנדנדה הישן ובעלי מכין לנו ארוחת ערב מאוחרת, אני מרשה לעצמי להתפרק, אלו השעות היחידות בהן אף אחד לא שם ליבו אליי. אחרי שאני מניחה את בני בלול, אני חוזרת להתיישב ונזכרת ביום הארוך ההוא בו בישר לי סבי שהימים הולכים להשתנות, שמאיש מוביל הוא הופך להיות מובל, ביום בו בישר לי שהטבע חזק מעמנו וגם גופו לא יוכל לגזירות שמיים. ביום הוא השמיע את המילה “לוקמיה” באוזניי.

מיד אחר כך באות לי התמונות שלו, שוכב על מיטת בית חולים כשמחטי אינפוזיות מחוברות לידיו, על ידו אוכל תפל של בית חולים ועל בטנו דף אחד שכתבה הרופאה הנפלאה, בראשית הכותרת "אתה רוצה לחיות? תחייה!" ובאמצעו טיפול חדש, נסיוני ולא קל לכל אלו המסרבים להכנע אל דינם, כמובן שסבי, האמיץ, הגיבור, החזק, חתם על הפתק ואת מבטחו שם באותו הטיפול. מאז הפכנו להיות עבדים של המחלה, גייסתי את כל ליבי, שעליו היה חרוט שמו של סבי ועזרתי לו. בבדיקות, בבחילות, בכאבים ובעייפות שאחרי הכימותרפיה, ליטפתי את מצחו עד שנרדם לי בידיים.

לא קלה המחלה הזו, אינני אוהבת לזקוף דברים לזכות עצמי, אבל אני יודעת שספינתו של סבי ידעה שיש לה עוגן איתן בדמותי, בימים בהם היה מזיע ושובר, הייתי לוחשת לו "לו יכולתי לקחת את המחלה במקומך סבא." והוא היה מניח ידו על שפתיו ולוחש "לא לדבר ככה מורני"

באותם הלילות הללו הדמעות באות לי אל העיניים גם בלי שארצה, הלב שורף כמו שואל "למה?" ואין קול ואין עונה. אני מביטה על מיטת התינוקות של ילדי ונזכרת איך במסיבת החנוכה בגן, כמה שבועות לפני שראה סבי את מלאך המוות אל מולו, התעקש לבוא, להניף את ילדי מעלה ולצעוק לו על יד כל ילדי הגן "אתה יהודה המכבי שלי!"

"יהודה המכבי, אני יהודה המכבי!" הלך בני וקרא גם חודשים אחרי "סבא אמר שאני יהודה המכבי"

גם כששבתי הביתה, אחרי הלוויה בה נפרדתי ממאור עיניי, סבא נתן הגדול והחזק, גם אז רץ אליי בני ואמר "אני יהודה המכבי! אני לוחם!"

"נכון" החזקתי את בני, נשקתי לו וליטפתי אותו

"אתה כמו סבא, אתה לוחם"

זכרך ברוך סבא נתן.

הסיפור של נועה מושר

“כבר שבוע שלא הגעת אל בית הספר” אני אומרת לנער או לנערה שיושבים אל מולי ומביטה בהבעות פניהם. חלק ישפילו מבט, חלק יורידו דמעה וחלק יחייכו אליי. כל אחד וסיפורו, כל אחד ונעוריו. כבר ארבעים שנה שאני נכנסת אל אותו החדר, עם אותו החלון ועם הנוף המשתקף ממנו שכמעט ולא השתנה. כבר ארבעים שנה שנערים ונערות נכנסים אל חדרי ומספרים לי למה הם לא יכולים להשתלב במסגרת הלימודית, למה גבם לא יכול לסחוב ילקוט ולמה מורתם לא תראה אותם בתקופה הקרובה. חלק, בעיקר אלו שמשפילים את המבט ובוכים, מספרים כי צריכים לעזור בכלכלת הבית, אומרים כי אם לא ילכו לעבוד לחם לא יהיה. ואם יבחרו לשמוע את צלצול בית הספר, אחר הצהריים ישמעו גם את בטן אחיהם מקרקרת. ויש את החלק השני, אלו המחייכים אליי אומרים “בית ספר זה לא בשבילי, אני בשביל חופש אני.” עם כאלה, קצת קשה יותר להתמודד.

אבל אני מקשיבה להם, גם אם מדברים שטויות, אני גומעת את כל מה שיש להם להגיד לי, לא פעם שולחים יד ומלטפים את פיטי, הכלבה השחורה שלי. מצחיק איך כל המגננות יורדות וכל החומות קורסות כשהיא מלקקת את ידיהם בחיבה והם צוחקים. פתאום, לרגע, הם חוזרים להיות שוב ילדים, וכל תחלואיהם כמו נמחקים מיד.

אלו הרגעים שאני מברכת את עבודתי, עוצמת את עיניי ומתפללת, למרות שהסיכוי די קלוש, שאעבוד בה עוד ארבעים שנה. ואם אפשר, גם קצת יותר.

—

פינתי את כוסות הפטל משולחני והבטתי במזכירה שלי. “הייתה לך שיחה ארוכה” אמרה לי.

“כן, הילד הזה נכנס לי אל הלב, לא יכולתי לתת לו ללכת מהר, הוא פרק הרבה” השבתי. וניגשתי אל החלון, מביטה בגבו של הנער שעזב כרגע את חדרי עם הבטחות שהבטיח לי ולעצמו לגבי עתידו הלימודי ובכלל. ליטפתי את עורפי, ספק עייפה ספק עמוסה, והרגשתי גוש שלא היה שם קודם לכן, קראתי למזכירתי, הנחתי את ידיה על אותו הגוש והיא אמרה “אל הרופא, עכשיו, תשאירי לי את המטלות”

שעתיים אחר כך ישבתי בבית החולים, מול רופאה עם חיוך יפה. היא שלחה אותי לביופסיה וכמה בדיקות, כשתמו הבדיקות אמרה לי "מתנחלות אה?"

"מה?" שאלתי, לא הבנתי על מה היא דיברה. "בלוטות הלימפה שלך, בדרך כלל, אצל אדם עם בריאות תקינה, הן מפרקות את עצמן, אצלך העקשניות הקימו התנחלות, רמת החיסון שלך ירדה פלאים, את לא מרגישה שאת חולה יותר? חלשה יותר?" שתקתי, הרופאה הייתה נחמדה, לא רציתי להכנס בדבריה. וגם כשהעלתה אל שפתייה את המילה ההיא, ממנה ניסיתי להתחמק, גם אז שתקתי ולא הסגרתי רגש "CLL". אמרה לי הרופאה. "יש לך את סרטן הדם".

בדרך הביתה, כשעמדתי בפקק קטן, נזכרתי באימי, מנוחתה עדן. ביקיות הקשה שהייתה מנת חלקם שלה ושל אבי. נזכרתי ביום שהושיבה את כולנו, כל האחים והנכדים, סביב אותו השולחן, אני חושבת שהייתה זו ארוחת שישי, ביקשה מאיתנו להניח את המזלגות ובישרה בקור רוח ראוי להערצה. "שבת שלום, גילו לי סרטן בשד, אני הולכת לבצע כריתה בבית החולים" עוד לפני שאמרנו משהו כבר הוסיפה "אני מבקשת, מי שרוצה לבכות, להתייפח או לחמול עליי בגוזמה, שיתרחק ממני, החיים קצרים מדי, ואין זמן לרגשות מיותרים".

צחקתי לעצמי באוטו, הגברתי את המוסיקה וכששרתי עם ריקי גל את "יש לי חולשה לרקדנים" חשבתי לעצמי שעם גנים כאלה, גם אם יודיעו לי שישי לי עוד שלושה ימים לחיות, אין סיכוי שאבכה.

החלטתי להלחם.

—

לפעמים, כשאני עוברת באחד הרחובות של קריית ביאליק, עיר ילדותי, מולדת קטנה ואהובה שלי, אני פוגשת נשים יפות עם עגלות, או גברים גבוהים עם בגדי עבודה, מחויטים או לא. בדרך כלל לא יעצרו לדבר איתי, רק ינידו בראשם וישלחו לי חיוך. אני יודעת כבר מי הם, ואני זוכרת אותם טוב טוב, כל אחד שנכנס אליי לחדר, כל נער פוחז, נערה סוררת, או כאלו שמישהו למעלה לא נתן להם זמן לנעורים ושלח אותם ישר אל הבגרות, נכנסים לראשי ואט אט לליבי, כשאני רואה אותם מסודרים, עצמאיים, בעלי משפחה ועבודה, אני טופחת לעצמי על השכם וממשיכה הלאה. זו התרופה החזקה ביותר, ישר ללב ומשם לכל וריד פנוי.

—
בישרתי למשפחתי, גם אני, באמצע ארוחת שישי, כשאחד מנכדיי יושב עליי ומנסה לשלוף לי את המשקפיים.

CLL “זה שם של פוקימון?” שאלה בתי הבכורה וגררה אחריה שובל צחוק. צחקתי גם אני, וכמה אבנים נפלו מהלב, כשראיתי שילדיי לא מתפרקים, שהם לוקחים את זה ברוח ההומור, וכשחיבקו אותי ואמרו שהם שם לכל מה שאצטרך, באה לי גאווה גדולה אל הלב.

פעם בחודש, מגיע יאיר, אחי, לאסוף אותי אל בית החולים ויחד אנחנו יושבים במחלקה האונקולוגית ומחכים שאסיים לקבל עירוי של איזו תרופה שמחזקת לי את המערכת החיסונית. בשעות האלה אני צוחקת על יאיר כשאני רואה איך הוא הופך להיות אחות סיעודית של כל המחלקה, מחלק ממתקים לאלו המגיעים לבד, מחזק את הצעירים שנראה לפעמים כי איבדו תקווה ולבסוף מתיישב על ידי, אחותו, ויחד אנחנו מעלים זיכרונות מהילדות.

“אני גאה בך אחותי” הוא אומר לי בכל פעם “המחלה מעולם לא תתעורר אצלך, היא תמיד תישאר רדומה, את תראי”.

“אתה מבטיח יאיר?” אני שואלת לקראת סוף הטיפול.

“אני נשבע” מחייך אליי אחי ועיניו נוצצות, ובפניו אני רואה את כל הנערים שהחזרתי אל המוטב, את כל הנערות שנטעתי בהן תקווה, את משפחתי הגדולה, את נכדיי האהובים, ובעיקר, את אמי, זו שלימדה אותי את משמעות החוזק.

ורק אז,

אני מרשה לעצמי להוריד דמעה

ומשום מה,

גם היא,

דמעה של אושר.

הסיפור של רחל

אישה יודעת מתי היא נחשקת, היא יודעת לקחת את הכלים הטובים שנתנה לה אלת התשוקה

ולהשתמש בהם מתי שרק תרצה.

אולי הדבר ישמע לכם קצת מתנשא, אבל גם אני כזו, אפילו די מוחצנת.

כבר בשנות נעורי, כשגיליתי את רזי הפלירטוט, התחלתי להשתמש בהם. כשהייתי מסיימת את יום הלימודים בתיכון, עשיתי בייביסיטרים, ניקיתי חדרי מדרגות ואפילו ערכתי קניות לאנשים מבוגרים חסרי כוח וחשק. עם השקלים שהייתה מרוויחה, הלכתי אל המרכז המסחרי שאז היה בחיתוליו, אל הפרפומריה של איגי הבולגריה, ורכשתי תמרוקים, לקים אדומים, טבעות קטנות וחזיות שיודעות להחזיק את כל השפע שצמח תחת חולצתי.

כשפגשתי בחורים, בדרך כלל מעט גדולים יותר ממני, כבר ידעתי בעל פה את המחזה שיציגו בפניי, ידעתי את שטף דיבורם, את המחווה שיגישו לי, פרח, שוקולד או מחמאה, וידעתי מתי ינסו לשלוח ידיים. טוב, לא היה שום מצב שלא ינסו, הבחורה שעמדה מולם, טשטשה כל גבול אפשרי בין נערה לאישה, הייתי פאם פאטאל, עסיסית, יפה, דשנה, ועם שפתיים בשרניות הלוחשות "בוא אליי".

אתם מכירים את החיים, אולי אפילו טוב ממני, לא צריכה לספר לכם שסופה של כל חגיגה להסתיים. כשהכרתי את בעלי, שהיה קולח, חכם ובעל רצון עז למשפחה ואישה יפה על ידו, נכבשתי. לא יודעת אם טוב היה הדבר או לא, אם אפתח סוגריים אגלה לכם שיכלתי לפרגן לעצמי עוד כמה שנות משחק והנאה. אבל כשכרע ברך ובידו טבעת נוצצת, חייכתי אליו ולחשתי "כן".

כמה ימים לפני החופה, לקח אותי אבי, נתן, לארוחת בוקר באותו המרכז המסחרי עליו סיפרתי לכם קודם לכן, אבי הגיע ישר מעבודתו כחוקר נוער במשטרה המקומית. הוא הגיע לבוש מדים, חסון, גדול ומריח טוב. "שבי ילדה של אבא" אמר לי. "משהו בפנים שלך זוהר, את מתרגשת?"

"כן אבא" עניתי לו ובזווית העין ראיתי את הפרפומריה, תהיתי אם הביאו לקים או סמקים חדשים. "תסתכלי עליי רלי, מספיק עם השטויות!" דרש אבי. הבטתי בעיניו הבוחנות כשהתחיל

לדבר "את יודעת, היום הביאו אליי נער למעצר, השוטר שהביא אותו דחף אותו אל שולחן החקירות ואמר לי "קח את הפושטק הזה, הוא, אין לו תקווה." ואת יודעת מה עשיתי רחל?"

שתקתי, מעטות הפעמים בהן שיתף אותי אבי בתרחישי עבודתו. "תעני לי רליקה, את יודעת מה עשיתי?"

"מה עשית אבא?" שאלתי ולקחתי לגימה מכוס המיץ על השולחן.

"ביקשתי מאותו השוטר לצאת, הושבתי את הנער על אחד הכסאות, הוא הריח זיעה של רחוב והזנחה של בית. שטפתי את פניו, הנחתי שוקולד שאמא שלך שמה לי בתיק על השולחן ואמרתי לו "תאכל, תחזיר קצת צבע לפנים שלך, הנער פתח את השוקולד ואכל, רליקה שלי, מעולם לא ראיתי אכילה מהירה כזאת, הוא היה כל כך רעב. אחר כך דיברתי איתו קצת, הוא סיפר לי עליו, מאיפה הוא בא וכמה שנים הוא כבר גונב כדי להאכיל את אחותו הקטנה. לבסוף, שטפתי לו את הפנים עם קצת מים והנחתי על השולחן עיתון עם מודעות דרושים. שאלתי אותו "אתה, יש לך תקווה?" ענה לי "לא כל כך אדוני, אל תכעס, לא כל כך" והתפרק בבכי."

דמעות החלו לזלוג לי, המלצרית שהגישה את הלחם, הריבה והחמאה, נתנה בי מבט מהיר והסתלקה. "שלוש שעות ישבתי איתו, טלפנו על חשבון התחנה לכל עבודה שהייתה כתובה שם, בעיתון, מחר הוא כבר מתחיל לעבוד אצל נגר, אני לקחתי אותו כפרוייקט בת שלי! הוא יש לו תקווה, ואני אוהב אנשים עם תקווה, את מבינה?"

"כן אבא, אני מבינה." אמרתי "אבל למה רצית להפגש איתי?"

"עכשיו את הולכת לעמוד תחת החופה רחל של אבא, יפה שלי, חכמה שלי, אהובה שלי. עכשיו את הולכת להתחתן, לנקות חלונות, לבשל מאכלים עם בשר ולגדל כמה ילדים קטנים, עכשיו את הולכת להכיר את השגרה מקרוב, אפילו לישון איתה בלילה. אבל רליקה תקשיבי לאבא שלך, שהאיפור לא ירד לך מהפנים, שהלק לא ירד לך מהציפורניים ושהבגדים היפים לא ישבו לך בארון, שמעת אותי? את תאבדי תקווה, בעלך יאבד תשוקה והלב שלך יאבד חדווה. את מבינה אותי?" שאל אבי, הניח על השולחן כמה שטרות ואמר "לכי לך לחנות שאת אוהבת, אני פה בינתיים, מחכה לחביתה שלי."

אהבתי את אבי, יותר משאהבתי כל אדם בחיי. הוא הכיר את נבכי נפשי ואת רזי אהבתי. הלק באמת לא ירד מציפורניי, רוב משכורתי בוזבזה על בגדים ופעם בחודש פינקתי את עצמי בקוסמטיקאית מדופלמת למורת רוחו של בעלי.

לפעמים, אלוהים מואס בסרט מסוים ומחליט להשמיד אותו כליל, לקחת את סליליו לגזור אותם ולשרוף. כך עשה גם עם הסרט שלי. כששכבתי בבית החולים בבדיקה שגרתית בגלל כאבים בחזה, מישש אחד מהרופאים את המקום ואמר "אני מרגיש משהו, נלך לביופסיה".

לפעמים, אלוהים מעדיף את הסרטים הקשים יותר, המכאיבים, שלא לומר סרטי סנאף והרג.

"יש לך גוש בשד רחל" אמר אותו הרופא "אני חושש שנצטרך לכרות".

לפעמים, אלוהים בוחר דווקא את השחקנים שהכי לא מוכנים לתפקיד ומעמיד אותם כגיבורים הראשיים.

התעוררתי בבית החולים, חבושה, כואבת ומעורפלת. "אמא את בסדר?" שאל בני אביב. "אמא תדברי אלינו" לחשה מורן בתי. הרמתי את היד עם חיבורי האינפוזיה ומיששתי את חזי, בצד אחד שד שלם, יפה, גדול, זכר נשיותי המתפקעת ובצד השני כלום, תחבושות על תחבושות וסימני דם המעידים על שקרה.

פרצתי בבכי.

"צאו מהחדר ילדים" שמעתי את קולו של אבי. הוא נכנס אל החדר, עמד על יד מיטתי ואמר "את יודעת רליקה, אולי אבא טעה קצת" הוא בלע רוק ונשך את שפתיו "את הרבה יותר יפה בלי איפור".

"אני כבר לא אישה אבא" לחשתי ופרצתי בבכי.

"מספיק רליקה" צעק אבי "את האישה הכי יפה שיצר הטבע, הכל יחזור לקדמותו, נמצא דרך, אני מבטיח".

“מתה לי התקווה אבא” בכיתי והנחתי את לחיי על ידיו המחוספסות. “אם תדברי כך, אצא ולא אראה אותך שוב, לנו התקווה אף פעם לא מתה! שמעת? אף פעם לא!”

נרדמתי בין ידיו.

שנה אחר כך, כשאני חסרת שד, אך מאופרת, לבושה ויפה מתמיד, בדיוק באותו בית החולים, קומה אחת למעלה, אושפז אבי וגם בו, נגע הסרטן הרע מכל רעים. כדוריות הדם הלבנות שלו היו שלישי מהמספר הנורמלי, ופניו חיוורות ועייפות. ועם כל זאת, לא אמר “כואב, עייף או עצוב” אולי המילים הללו כלל לא היו לו בלקסיקון. כשהציעו לנו טיפול נסיוני אמר אבי “עוד אינפוזיה? עוד חומרים לגוף? לא צריך.” וכשאימתי, בכיתי וצעקתי, נעתר לי והסכים לעשות את הטיפול הזה. כאב לי לראות כך את אבי, שוכב על מיטת חולים ונתון לחסדיהם של אחיות נחמדות ככל שיהיו. הטיפול הנסיוני עבד, מסתבר, הצבע חזר לפניו של אבי, הרופאה עדכנה אותנו שמספר הטסיות שלו עולות, תאי הדם הלבנים מתמעטים ומצבו הולך ומשתפר. בימים היה קורא עיתונים במחלקה, מעביר ביקורת על ראש הממשלה, על שר הביטחון ולבסוף סוגר את העיתון ואומר “העיקר הבריאות” כמה אירוני אה?

האחיות והרופאות זרחו לאור השיפור במצבו של אבי, גם האיש ששכב על ידו קיבל את אותו הטיפול ואף שוחרר מהמחלקה בחיוך והשאיר לאבי מן חמסה קטנה שקיבל למזל. ההבדל בין לבין אבי היו השנים, אבי כבר לא היה צעיר וגופו, למרות שרצה מאוד, לא יכל לעמוד בעומס התרופתי.

באחד מהלילות ביקש ממני ומאחיי לעזוב את מיטתו וללכת לחיינו “הבאתם לי מטפל, מספיק, אל תעשו לי קשה יותר, קחי רלי” הוציא 100 שקלים מהמגירה שעל יד מיטתו ואמר “קני משהו לנכד, התגעגעתי אליו.” נשקתי אל מצחו של אבי ואמרתי “שן טוב אבא, מחר אביא לך משהו טעים” והלכתי אל ביתי.

באותו הלילה, הגוף שכל כך אהבתי, גוף הנחמה והחמלה עייף ונכנע. מלאכים יפים, יפים, לבנים, לבנים, פרשו את כנפיהם, הניחו את אבי עליהם ועלו איתו אל בית הנחמה של מעלה.

לפעמים אלוהים לא כל כך ברור, לפעמים הסרטים אותם הוא מביים לא עוברים אף פסטיבל ולא זוכים באף אוסקר.

אבל סרטה של התקווה, הוא אף פעם לא נגמר. התקווה כמו התקווה, היא קוטפת כל פרס אפשרי ומנחמת כל פצע פתוח.

תשאלו את הנער ההוא, הפושטק, שנזרק אל חדר החקירות כשהוא מסריח ומזיע

וביום לווייתו של אבי הגיע כשר ממשלה בוגר, עם שומר ראש

וזר ענק עליו נכתב

“תודה שהאמנת בי נתן, תודה”.

הסיפור של אורנה רינקר

לא התחננתי מוקדם, לא יודעת, אולי לא ראיתי צורך או דחיפות בלעמוד תחת החופה כמו שאר חברותיי, לחייך לצלמים ולהחזיק תספורת גבוהה ומהודקת במשך יותר מדי שעות. העדפתי להתמקד בקריירה, לעבוד בבנק, עם מספרים, אנשים רציניים ובעיקר, ביטחון.

בוקר אחד, כשהוא נכנס ואמר לי “אורנה, מעכשיו אנחנו עובדים יחד” ידעתי שאבוד לי, ישמע נדוש, אבל לבחור הזה היה משהו אחר בעיניים, לא פלירטוט, לא טיזיריות ובטח שלא התגרות. היה לו מבט של חמלה ומשפחתיות. לא אשקר, את עיניי השפלתי מיד כמו ממשיכה לעבוד על הדו”חות שהייתי צריכה להגיש בדחיפות, אבל עשיתי זאת בעיקר כדי לראות אם יש איזו טבעת שנחה על אצבעו, אם מישהי ראתה הרבה לפניי את אותו המבט בעיניו והצליחה לקחת לי אותו. כשלא הייתה טבעת, ידעתי, ואלוהים יודע איך, שזה האיש שאיתו אבלה את חיי.

חמש שנים חיינו יחד כזוג אוהב, חמש שנים של טיולים בארץ, בסמטאותיה של יפו, אל מרגלותיו של הר תבור וסתם ישיבות על חוף הים של מכמורת עם בקבוק קאוואה זול וספר בדיחות שקיבלנו ממישהו. גם באנגליה היינו, תחת הגלגל הענק שליד הביג בן הגדול, סיפר לי כמה שהוא אוהב אותי. וכששאלתי “תהיה איתי תמיד?” אמר לי “באושר, בחולי ובעוני” כמו אחרון הנוצרים, צחקתי צחוק גדול ונשקתי לו.

גם בחופה נשקתי לו, כן כן, בסוף גם אני עמדתי תחת החופה, ומשום מה, סיכות התסרוקת לא כאבו לי, העקבים לא לחצו לי והבזקי מצלמות הצלמים לא סינוורו אותי, הייתי כל כולי בו, בבעלי, אהובי.

הייתי כבר בפאתי גיל ה-40 כשבא אל רחמי ילדתי הראשונה וכמה שנים אחר כך ילדי האהוב, הדבר הפתיע אפילו את האחיות, שני ילדים, בגיל לא כל כך צעיר, בלי אף בעיה. "שאת רוצה משהו את משיגה, עכשיו תלחצי" אמרה לי המיילדת באחת הלידות ולחצתי, לחצתי כל כך חזק, אך לא עלה בידי הדבר ונכנסתי אל ניתוח קיסרי, לאורך הניתוח עמד בעלי על ידי, מלטף את פניי, אוהב, דואג ומעודד. . לאחר כל לידה, היה מגיש לי מתנה קטנה שקנה לי, מלטף את מצחי המזיע, מנשק אותי ואומר "עצמי עיניים, תנחי קצת" כשפקחתי את עיניי, כמה שעות אחרי, הוא עדיין היה שם, יושב על יד מיטתי כשתינוק או תינוקת בחיקו, ומחכה שאחייך אליו.

הילדים גדלו בבית מלא בטבע, טיולים וצחוק, כשאל מולם אהבת הורים בוגרת ופורחת. בית שמח וטוב, למרות שגם ילדוטי הייתה נהדרת, לא פעם התקנאתי בילדיי, על ילדותם המושלמת, הייתי כלביאה, שום דרדר לא יכל לגעת בהם.

אתם יודעים, הנשיא איזנאוהר אמר פעם "מנסיוני בשדה הקרב למדתי, שלתוכניות אין ערך, אך לתכנון אין תחליף".

זכרו את המשפט הזה.

יום אחד, טלפנה אליי אמי ואמרה לי "אורנלה, אני יותר מדי עייפה בזמן האחרון, לא רציתי להבהיל אותך, אבל עשיתי כמה בדיקות והרופא ביקש שאבוא אליו, תצטרפי אליי? רק אם זו לא טרחה!"

אמי לא הייתה צריכה לבקש פעמיים, אישה חזקה הייתה ואם כבר התקשרה כשקולה רועד ופיה בקשה, גם בית דין לא יכל לגרום לי לסרב לה. כך הלכנו אני והיא בין מסדרונות בית החולים, אמי הניחה ידה על אפה ואמרה "ריח של כלור, אני לא אוהבת" חייכתי אליה ואמרתי "בואי, בטח בחדר הרופא יש ריח טוב יותר." נכנסנו אל חדר הרופא, היא רכנה אליי ולחשה לי "יש לי ילדה שקרנית, זה בדיוק אותו הריח!" צחקנו, הרופא הביט בנו וניסה להבין את פשר דברינו, בעצם, היום אני חושבת שאולי המבט ההוא, הסקרן, של הרופא, היה מבט עצוב, כנראה שידע שאת שמחתנו הקטנה ככל שתהיה הוא הולך להשבית.

“גברתי” פנה אל אמי “בדיקות הדם שלך לא טובות, לצערי, אבחנו אצלך לוקמיה”

“בת מצווה, לנכדה שלי, ליפה שלי, עוד מעט, בת מצווה...” לחשה אמי אל הרופא והשפילה את ראשה.

“את צריכה להתחיל כימיותרפיה, שלוש פעמים בשבוע.” המשיך הרופא לדבר וניגש אל ארונו, להוציא עלון הסברים עבה. אחזתי בידה של אמי תחת השולחן “אל תפחדי אמא, יש טיפול להכל, אנחנו במדינת ישראל”

“בת מצווה לעדי, דידי שלי, עוד מעט בת המצווה שלה.” רעדה אמי וכמעט נשברה. “את לא הולכת למות אמא, את תהיי ותחגגי עם בתי את בת המצווה, את תהיי אורחת הכבוד”

“דידי שלי” לחשה אמי “הנכדה האהובה שלי”.

הרופא נתן לנו עלונים, הסביר על הטיפול הכימותרפי, אמר שבתור התחלה תקבל כדורים ותשאר במחלקה להשגחה, ובעוד כמה שבועות, נצטרך להביא אותה לקבל אינפוזיה לוריד. באותו הבוקר הארוך, אחרי שהחזרתי אותה הביתה כשהיא בוכייה וכואבת, נסעתי אל ביתי ונכנסתי אליו סהרורית ועיפה. ילדיי שרצו אליי קיבלו את החיבוק הכי חם שנתתי להם אי פעם, לא סיפרתי להם דבר וחצי דבר על מחלתה של סבתא, רק בלילה, כשבעלי הגיע מהעבודה, גיליתי לו והתפרקתי בידיו. “אפשר לחיות עם סרטן הדם, למה את בוכה כל כך? אל תפחדי”.

“צריך להקדים לעדי את בת המצווה” אמרתי לו ועוד לפני שסיימתי את המשפט, כבר פתח בעלי את הلف- טופ וחיפש אולמות פוטנציאליים ותאריכים פנויים. פתחתי את המגירה שעל יד המיטה והוצאתי את בדיקות הדם שעשיתי כמה שבועות קודם לכן, משהו בבדיקות הדם שעשתה אמי נראה לי מוכר מדי. כן, לא טעיתם. יום אחרי הלכתי אל אותו הרופא, שהביט גם בבדיקות הדם שלי, שלח אותי לעוד כמה בדיקות ולבסוף בישר לי את הבשורה המרה “אני מצטער, גם את חולה בסרטן הדם. אבל אצלך היא עוד לא התפרצה, אין לך מה לדאוג, רק תגיעי לבדיקות תקופתיות והכל יהיה בסדר”.

בום.

שתי מכות ביומיים, דווקא לי? מעולם לא הזקתי לאף אחד, לא פגעתי ולא לקחתי דבר של אחר. הייתה לי שגרה שקטה עם בעל אוהב ושני ילדים מקסימים, אז מה זו חרב הפיפות הזו שנחה מעל צווארי? מה זה הגורל הזה שאומר לי שבתוך גופי נחה פצצה מתקתקת. ובכלל, איך אוכל לשבת על יד אמי, לחזק אותה בזמן הכימותרפיה בעת שאני, עצמי, מחפשת חיזוקים.

סיפרתי לבעלי, והוא, כהרגלו, חיזק אותי, אחז בידי ולחש שוב "בחולי, בעושר ובעוני".

כמה שבועות אחר כך, באולם יפה בצפון הארץ חגגנו לעדי, בתי היפה את בת המצווה. היא הקדישה לאמי קטע מיוחד שכתבה ובין הדמעות חייכה אמי ולחשה לי "זה מה שרציתי לשמוע לפני המוות".

"שום מוות לא יהיה פה אמא" אמרתי לה ולקחתי אותה לרקוד, וכך היא הניפה את ידיה מעלה, ידיה מלאות הסימנים הכחולים מהמחטים העבות והחומרים הכימיים. ואני יכולה להישבע, שבאותו הרגע, כשמשפחתה מקיפה אותה, וזרקור צהוב מאיר על פניה היפות, הבינה אמי כי רוותה, ולא משנה מה יקרה, החיוך לא ימוש מפניה.

לפני תשע שנים בדיוק, נפחה אמי את נשמתה, אחרי מלחמה קשה הסרטן הכניע אותה וסירתה שטה אל ים הרחמים.

כמה ימים אחרי זה, בדיוק כשמינתי את בגדיה, מה לשמור כזיכרון ומה לתרום לצדקה, נתקפתי חולשה, הסרטן של אמי נרדם ושלי הקיץ משנתו. התקשרתי אל בעלי ויחד נסענו אל בית החולים, מסתבר שתאי הדם הסרטניים שלי התרבו ודחקו כל תא דם לבן אל הצד. החולשה הפכה להיות מנת חלקי, והמילה CLL הפכה שוב, להיות מנת חלקנו. "אנחנו צריכים אותך חודש שלם בבידוד" אמר הרופא "בידוד מוחלט, רק אדם אחד יוכל להיות איתך, את תקבלי תרופות אל הוריד והמערכת החיסונית שלך עלולה להיפגע, כל חשיפה לחיידקים לא טובים עלולה להיות קריטית, למעלה מכך, אנחנו ממליצים שתכנסי כבר היום, תקבלי מנטרה (תרופה ביולוגית) וכימותרפיה"

בין ארבעה קירות לבנים, במחלקה ההמטולוגית של בית החולים הלל יפה, שכבתי אני, אורנה והבטתי אל הקיר. איך אחייה כך חודש? בלי ילדיי? בלי בעלי ובלי ריח הסדינים והבישולים שלי? המחשבה הזו כמעט והכניעה אותי, כמעט וגרמה לי לתלוש את החוטים מידיי ולברוח הביתה, אבל שלוש דקות אחריה, נכנס אל החדר בעלי, אישי, אהובי, עטוף בחלוק סטרילי ובידו שקית.

“ירח דבש לא היה לנו” אמר לי “אבל עכשיו יש לך חודש שלם לסבול אותי.” מהשקית הוציא דף לבן והניח אותו בידי. על הדף, באותיות מעוגלות נכתב “לאמא היפה שלי, את בת 65, אני מתרגשת לכתוב לך, את תמיד מוכיחה לי כמה את חזקה וגדולה מהחיים, אני רוצה לאחל לך רק בריאות אמא, לכל דבר אחר אני, אבא ורן כבר נדאג, אוהבת דידי”.

בעלי עמד על יד מיטתי, מחה את דמעותיי ואמר “תסתכלי, יש לי פה מזרון, שמיכה והמון תשחצים, עדי ורן מחכים לנו בבית, יאללה אורנה, שנלחם?”

“כן אהובי, בוא נלחם”.

אמרתי לו ואחזתי בידו, במבטו הייתה אותה החמלה שראיתי בפגישה הראשונה.

אני עדיין נלחמת, יום יום, עדיין עוברת טיפולים כימותרפיים ועדיין בבדיקות מח עצם ודם. אבל אני יודעת, ובטוחה, שיש לי עוד עתיד גדול, חופות לעמוד תחתיהן, נכדים להחזיק בבוא העת ובעל אחד לאהוב עד הנצח.

בוא סרטן,

בוא תראה כמה קשה לנצח אותי.

הסיפור של לאה

מספרים מדויקים, תרגילים, נוסחאות, מדע וכלכלה. נו, קדימה. תשאלו אותי משהו, כל דבר, אדע את הפתרון מיד, עוד לפני שהשכל יאשר, המילים כבר יגלו. תמיד הייתי כזו, ריאלית. זו לא שחצנות, באמת. אני פשוט צופה כמה צעדים מראש, רוב הזמן יודעת מה הולך לבוא ואיך מתחמקים ממה שרע. וזה עבד לי, הוא כמה שזה עבד לי. צהרי קיץ אחד, ישבתי בביתי, כתבתי לעצמי ביומן, על הלימודים, מעט הקשיים שיש בדרך ועל עצמי, כן, בעיקר על עצמי. ופתאום דפיקה בדלת, ידיד טוב נכנס ואחריו, בעלי לעתיד. הסתכלתי בעיני וידעתי, הוא יענוד לי טבעת, יעשה לי ילדים ויאהב כמו שאף אחד אחר לא אהב אותי עוד. גם את זה חישבתי נכון, מסתבר.

חודשיים וחצי אחר כך, באולם יפה, קידש אותנו הרב. בעלי הביט בעיניי ולחש "הרי את מקודשת לי".

והנה ילד בבטני. ואחריו באו גם אחיו. העבודה מסודרת, החיים מחייכים והאהבה פורחת. לפעמים, אני מביטה על השגרה היפה שהייתה אז, כששני אנשים ידעו שיבלו יחד את שארית חייהם ואז, פתאום, אני מביטה על זוגות ברחוב. חלקם חבוקים, חלקם אוחזים ידיים, וחלק מתווכחים. אני מחייכת לעצמי, אתם, הדור הזה, של היום, המהיר והנהנתן, אתם מבזבזים אהבות.

הריצה שלכם כלפי ההישג הבא מחמיצה את האהבה וההמרחות שלכם, ההסתמכות על דברים טובים יותר שיבואו, מרדימה אותה.

לפני שנה וחצי, גם האהבה שלי נרדמה, ככה פתאום. לא לבעלי, כי אם לחדוות החיים. בדיקה ממוגרפית שגרתית, בת הדודה שלי מנהלת המרפאה.

היא מגלה לי סודות משפחתיים, אני מחייכת ומחמיאה לה על התכשיט החדש שקנתה. היא שואלת "נכנס אל הבדיקה?"

אני עונה "בטח".

ונכנסות.

משהו לא ברור ניבט מהמסך, נראה כמו גוש, או אולי בלוטה? בזמן שמנסים לפענח אני עוצמת את עיניי ולוחשת תפילה, לא יודעת למי. העיקר שזה לא יהיה הנורא מכל, והעיקר שמישהו ישמע.

עוד כמה שניות חולפות, עיניי עדיין עצומות.

והנה אני ושני הוריי על מדרכותיה של נהריה, עוד אחת מערי המדינה הצעירה. ואבי מלמד אותי לרכב על אופניים (יד שניה) בלי גלגלי עזר. אני מחייכת, אמי מוחאת כפיים ואני מדווחת

ומדווחת. "כל הכבוד לאה!" הם צועקים לי "את נוסעת, יופי לאה! יופי לאה!!"

"לאה? הכל בסדר?" שואלת בת דודתי. אני פוקחת את העיניים באחת ואומרת לה "כן, קרה משהו?"

"אנחנו צריכים לנקר לך את הבלוטה ולשלוח לבדיקה.

דקירה קטנה, והנה ניקרו.

אני מגיעה הביתה לפני חתומות "רק לא סרטן השד" אני ממלמלת לעצמי "רק לא כריתה".

בעלי מקבל את פניי ושואל מה שלומי, אני לא מסגירה את הלחץ שבקרבי. "הכל בסדר" עונה ונכנסת לישון.

אחרי שבוע הגיעו התוצאות "CLL" אמר לי הרופא "סרטן הדם"

דמעה בלתי רצונית ירדה מעיניי. "אין לך מה לבכות." הוא חייך אליי.

“סליחה?” שאלתי.

“כן” אמר “אין לך מה לבכות, זו מחלה ללא תרופה, אם אין לך תסמינים, אנחנו לא נעשה איתך כלום”.

“ככה?” שאלתי “הרי חייב להיות משהו, תרופה, טיפול, זריקה לוריד, משהו!”
“לא לאה, הפעם אין פתרון, רק זהירות ובדיקות תקופתיות”.

שוב פעם, מספרים, תרגילים, נוסחאות, מספרים, תרגילים, נוסחאות. איך זה שאין פתרון? הרי דבר מוביל לדבר, איך זה שאין פתרון???

יצאתי מהרופא, נסעתי אל ביתי והתפרקתי. אני, הגיבורה, האמיצה, זו שעשתה קריירה מפוארת ויפה, גידלה ילדים לתפארת והייתה אישה טובה לבעלה. אני, זו שכלום לא יכול לה. נמצאת פתאום באזור ערפל, והפעם לא מדובר בכסף, לא בחשיבה יצירתית וגם לא בפתרון בר השגה. פשוט אין פתרון.

והלילות הפכו לימים והימים הפכו ללילות. והעצב רב.

סיפרתי לבעלי, הוא ליטף את ידי ולחש “את רוצה ללכת לעוד רופא?”
“כן” עניתי.

הגענו לפרופסור, מאוד מוכר. הפרופסור הביט בי וצחק “מה יש לך? הכל בסדר איתך, המחלה הזו לא תעשה לך כלום, מצטער לאכזב את עצבך, אבל עוד שנים רבות לפניך”
גם ממנו יצאתי בוכה, גם לו לא היה פתרון, הייתכן?
כנראה שכן, כנראה שאלוהים או מישהו שם למעלה, נתן הרבה שאלות ולא לכולן פתרון.

—

כל שלושה חודשים אני הולכת לבדיקה. “את בסדר גמור” אני שומעת.

יומיים אחר כך הולכת לעוד בדיקה, במקום אחר, רק כדי לשמוע שוב “את בסדר גמור”.
כן, כנראה שאני בסדר גמור.

המחלה הזו, כמו סימן התראה מוזר ולא מובן. כמו אומרת “אני כאן, הזהרי” ולא באמת עושה כלום

אולי היא עקב האכילס שלי, זו שהראתה לי שאף על פי הידע והפדנטיות שלי אני לא יכולה להכל, שיש דברים חזקים ממני.

והיו ימים קשים, היו ימים של עצב רב ודיכוי גדול. לו רק יכולתי להיות זבוב על קיר באיזו מרפאה, בדיוק ברגע שרופא מסביר לאדם, שחייב כבר לא ישוב להיות כשהיו. ולו יכולתי להניח יד על פיו של הרופא כשהיה מחייך ואומר “בלי עצב, זו מחלה שקטה” טובים היו חיי.

כי המחלה הזו, היא לא באמת שקטה

היא פה, וגם אם הגוף שלם,

הנפש חצויה.
אבל אני, אני לאה
ועוד אמצא פתרון.
כן,
תהיו בטוחים,
שאמצא.

הסיפור של ישראל

יש אנשים שמביטים בי ורואים עיניים עצובות, הרבה גם שואלים אותי את זה.
“אני? אני לא עצוב.” כך עונה להם. “אז מה יש לך?” שואלים.
“יש לי עתיד.” אני מחייך להם וחוזר למעשיי.
לא איש סיפורים אני, ממוצע בין ממוצעים ואפור בין אפורים, אבל אם תביטו טוב על גופי, תוכלו
להבחין בכמה צלקות, הן מספרות בשבילי את המעט שיש.
הרבה מימי חולפים פה, בתוך משרד קטן של מגדלים גבוהים מדי, משרד של איש אחד,
כשקוראים לי אני מגיע, בעיקר כדי לדאוג לתקרות גבס ואקוסטיקה טובה. התקרות שלי אטומות,
איתנות וחזקות, לפעמים אני חושב, אילו רק אני הייתי יכול להיות כמוהן. אולי דבר או שניים
מעצבו של העולם הזה, היו נחסכים ממני.
לו רק לא היו מספרים לי, שבת, אהובתי, יעל, התדרדרה לתהום עמוקה בדרום אמריקה, יחד
עם חבריה ונהרגה במקום, צלקת אחת לא הייתה על ידי.
לו רק לא היו מספרים לי, שיישאר לי בן אחד וכמה זיכרונות מהילדה הקטנה שלי, עוד צלקת
הייתה נחסכת.
לו רק לא היו מספרים לי, שמדי לילה אראה את פניה היפות אל מול עיני וארגיש איך שורפת
הבטן והלב נחצץ, גם הצלקת השלישית לא הייתה באה.
אבל סיפרו לי, ומאז, כל צלקת שנוספה, הייתה שולית, וכמעט בלתי מורגשת.
—
בוקר יום אחד, החלטתי שאני הולך לרופא, פתאום, בגיל 57, אחרי טראומה לא קלה ועבודה
סיזיפית קשה, החלטתי שאני צריך לדאוג לגוף שלי, יש לי ילד אהוב ובטח גם נכדים יבואו
בקרב.
אז ניגשתי אל הרופא.

“מה מעשיך פה?” שאל.

“חמישים שנה לא שמעתם ממני, נכון?”

“נכון.” ענה הרופא.

“אז עכשיו, בדוק אותי, מהראש ועד אחרונת אצבעות הרגליים.”

הרופא אפילו לא הרים פניו אליי, רשם כמה בדיקות על דף חצי קרוע, ושלח אותי.

הקפדתי בכולן, התייצבתי בשעות שנקבעו לי וצמתי כשהיה עליי לצום. שבוע אחרי חזרתי אל הרופא.

“נו?” דיבר אליי בזלזול “אתה עומד למות?”

התעלמתי ממנו והגשתי לו את הבדיקות, הוא העיף עליהן מבט קצר ואמר “אין לך כלום”.

אולי נגע בי מישהו למעלה, אולי זה הכעס על אותו המזלזל והמלבין, או אולי זו הדאגה

לבריאותי, חטפתי את דף התוצאות מידו ואמרתי “אתה עוד תתנצל בפניי!” ויצאתי בזעם.

הלכתי לרופא אחר, עוד באותו היום.

הוא הביט בי, הפעם מבט אחר וחודר יותר. “עליך לעבור עוד בדיקות” ביקש.

“קרה משהו?”

“אני לא יודע, לך תיבדק ונחליט”.

אז הלכתי להיבדק במחלקה האונקולוגית, היום אני כבר יודע מהי המחלקה, מה פירושה ומי המטופלים בה, אז, המילה “אונקולוגיה” נשמעה לי כמו איזה חבל ארץ נסתר במדינה לא מוכרת. התוצאות חזרו, טוב, אתם בטח כבר יודעים, כדוריות הדם הלבנות שלי, שילשו את מספרן ובכל יום רק עלו ועלו.

הרופא לא נקב בשם המחלה, רק אמר “צריך לאזן, תתחיל כימותרפיה”.

“לאזן את מה?” שאלתי.

“את כדוריות ה...” עוד לפני שסיים שאלתי.

“יש לי סרטן?” הביט בי הרופא, הרגשתי כאילו אני מנחם אותו, לא היה שם כאב, לא עצב ולא

תהיה. כאמור, את מוקשי החיים כבר עברתי.

אז עברתי טיפולי כימותרפיה, התלוצצתי עם הרופאות, הסתמסתי עם חברי הוותיקים, כשבא הכאב הם הזכירו לי איך הייתי רץ במהירות לפני כולם, איך הייתי הראשון בקורס הקצינים ואיך השתחררתי כסגן.

חייכתי לעצמי ונרדמתי.

כן, העייפות מלווה אותי תמיד, אין כאבים, אין הקאות ואין תופעות לוואי. יש רק עייפות, ומה

עושים איתה לעזאזל? מה עושים?

יום אחד, כשיצאתי מעוד טיפול כימותרפי ומתיש, קניתי לעצמי ארטיק. לעיתים נדירות אני עוצר באיזה קיוסק וקונה משהו, אבל קניתי הפעם, ארטיק טוב, שוקולד גדול כזה עם שברי קראנץ' טעימים. אכלתי את הארטיק וטיילתי ברחוב. דמיינתי את יעל, בתי על ידי ואני שואל אותה "מה חדש יעל? כמה שנים עברו מאז שהלכת לי, ספרי לי עלייך".

דמיינתי אותה לוקחת ביס מן הארטיק שלי ואומרת "ספר לי עליך אבא, אתה חולה?"

"אין מחלה שיכולה להתגבר על אבא שלך יעלי".

דמיינתי איך היא מחייכת ולוקחת לי את כל הארטיק מהיד "צודק אבא, אתה גיבור".

כשסיימתי לדמיין ודמעות החלו לבוא אל עיני, קיבלתי טלפון, ביקשו ממני להגיע, נמצאתי מתאים להשתתף באיזה מחקר לאיזון CLL

אז הגעתי, קיבלתי כדור ופתאום כאילו הבריאות בכבודה ובעצמה, הגיעה אל סרטן הדם ואמרה לו "סליחה ממך סרטן יקר, אבל אתה עובר לחדר קטן יותר." ותפסה את מקומו.

מאז אני חי טוב, לוקח פעם ביום את הכדור, נושק לבת זוגתי ויוצא אל העבודה.

חשבון הבנק לא נפוח, העייפות נותרה אותה העייפות והצלקות אותן צלקות. אבל פעם בכמה זמן, זוגתי לוקחת אותי לטיול מול נופה היפה של ארץ ישראל.

אני עוצר על הר גבוה, עוצם חזק את עיני וצועק "יעל, אבא מטייל גם בשבילך, את שומעת יעל?"

ומחכה לתשובה.

סיפורו של גבי

כבר שנה שאני בזוגיות, הכרנו באיזה אתר הכרויות.

היא אישה נפלאה, אתם יודעים? חייכנית, אוהבת תרבות, בשלנית כזו, אפילו הילדים שלי אוהבים אותה. יש רק דבר אחד קצת לא ברור בה, לפעמים היא שוקעת לעצבות. טוב, אני יכול להבין, החיים האלה עמוסי טרדות והבלים, יש אנשים שלא יכולים להם כל כך.

בימים האלה, כשאני רואה איך חיוכה מעט נופל עד שנעלם, אני מלטף את שערה ואומר לה "אופטימיות, חייכי, החיים יפים"

אז היא מביטה בי כמו לא מבינה ומחייכת.

כן, אופטימיות היא ברירת החיים שלי.

אני גבי, בן 65 מפתח תקווה. אין לי כל כך מה לספר על עצמי מלבד העובדה, או ההנחה, שאם לאלוהים היה חשק לכתוב פרודיה או סיפור טראגי על מישהו, אז אין ספק שהייתי עובר את כל האודישנים.

אתם יודעים, אהבתי בחיי לא פעם, עמדתי אפילו פעמיים תחת חופה וקידשתי אישה. עם אתי ז"ל הבאתי שני ילדים יפים לעולם, עבדתי, היא עבדה, המקרר היה מלא ועל הקירות תמונות מטיולים.

ואז היא חלתה, פתאום. אמרו לנו שזה סרטן גרורתי והנה, הילדים שלי הפכו חצי יתומים.

הלב שרף, בלילות גשומים הבטן כאבה ודמעות התערבבו עם כר. אבל רציתי בית, רציתי שלילדי יהיה בית איתן, כמו שמגיע להם. אז שוב פעם אהבתי, ושוב פעם התגעגתי ושוב ענדתי טבעת על אצבעה היפה של האישה השנייה. החיים חזרו למסלולם ואט אט נאחו הפצעים, מלבד צלקת קטנה שלא נתנה לי לשכוח את אירע.

כן, אתם כבר מנחשים נכון?

גם אשתי השנייה חנה ז"ל חלתה, אם בפעם שעברה הסרטן היה תוקפני, הפעם הוא היה שלוח רסן ורע. סרטן המוח הגיע אליה, ה GBM האגרסיבי עם התוחלת הידועה מראש, מה שנתן לי ולה שנה וחודש להיפרד האחד מהשנייה.

ונפרדתי.

כשבוע לפני פטירתה, מצאתי סמוך למיטתה, אמרה כתובה בכתב ידה על נייר טואלט "הכול טוב, ומה שלא- בטיפול" חייכתי לעצמי. הבטחתי שהפעם אתאבל פחות ויום אחרי הדפסתי סטיקרים עם אותה האמרה וחילקתי לכל דורש.

גם את מכונית מעטר אותו הסטיקר שהפך למוטו בחיי, ובימים שנסעתי לטיפולים, הבטתי בו, שאפתי אוויר אל ריאותיי ונכנסתי אל בית החולים.

כן, גם אליו זה הגיע, הסרטן.

בוקר אחד במשרד הרגשתי דפיקות לב, סוג של חולשה "זה בטח התקף חרדה" אמרתי לעצמי. אבל כשהלב המשיך לפעום והפעם במהירות יתרה, ביקשו מהמשרד ואז הסכמתי לנסוע לבית חולים.

שלושה ימים אחרי זה, שמעתי את המשפט הארוך "יש לך סרטן" זה קטע אה?

כאילו כשנולדתי סימן אותי ואמר שיהיה לי חבר נאמן. שלא יעזוב אותי עד שהוא או אני נמות.

אבל אני לא ותרן, נולדתי כזה, עקשן.

חליתי בסרטן הדם, לא מזמן, אני די טרי. דפיקות לב חזקות הובילו אותי אל מסדרונות בית החולים המוכר. על האלונקה, כשעצמתי עיניים, דמיינתי איך שתי נשותיי שהלכו זה מכבר, באות בדמות מלאכיות ואוחזות לי ידיים, כל אחת בצד אחר "אל תדאג גבי" הן אמרו לי "אנחנו שומרות עליך"

סרטן הדם הוא חבר שקט, הוא נכנס לתוכי בהדרגה, עד שביסס את מקומו. אחרי כמה ימי בדיקות, התחלתי בטיפול כימי, ארבע פעמים בשבוע, כל פעם ארבע שעות, היו מכניסות אליי האחיות מחט ואינפוזיה עם נוגדנים "תרגיש טוב גבי" היו מברכות והולכות לשלהן.

—

בהתחלה בהיתי בקירות, חשבתי על ספר איוב, תהיתי לעצמי, אולי אני האיוב של שנות האלפיים וצחקתי. באיזשהו שלב, הצחוקים הפכו למשעממים והטיפולים למעייפים.

אז כתבתי.

פתחתי בלוג וכתבתי לכל מי שרוצה לקרוא, כתבתי על סרטן הדם, על זה שאני הולך לנצח אותו, כתבתי על האנשים במרפאה, על האחיות, על השיחות שאני שומע, כתבתי על התרופה שאני מקבל, על זה שעוד קצת והיא תעזור לי לחיות עוד הרבה.

פעם כתבתי שהלב שורף לי ומתחשק לי לקרוע את המחט ממני וללכת לעבודה, אבל אז ראיתי אישה יפה בת 30 נכנסת אל המחלקה ובעלה אוחז בידה, שניהם חייכו והחליפו בדיחות.

חשבתי לעצמי אם בכלל יש לי, בגילי, את הזכות לחשוב לא אופטימי.

לא, אין לי את הזכות.

אז הבלוג קיבל את השם "ניצחון האופטימיות".

לאט לאט הצטרפו אליי עוד קוראים, חלקם חולים וחלקם לא, הם כתבו לי שאני נותן להם כוח. אתם מבינים? אני, גבי, איש המכירות מפתח תקווה, נותן כוח והשראה לאנשים אחרים.

אתם יודעים? כבר למעלה משנה שאני לא בטיפולים, אני במעקב, אבל הרופאה אמרה שהסרטן נסוג קצת אחורנית, אם ניצחתי אותו, לא יודע, אני בכלל לא זוכר שרבנו.

לפעמים, בלילה, תחת השמיכה, אני מפחד שהוא ישוב ויתפרץ בבת אחת, כמו יכעס על כך שנטשתי אותו.

אבל אז אני מביט על תמונות נשותיי על הקיר וחושב על מה שאמרתי בהספד על אחת מהן.

"היום נפתח לי חשבון עם אלוהים בפעם השנייה, אבל הגעתי למסקנה שאת ההיגיון האלוהי, אף אדם לא יכול להבין או לשפוט"

אז אני מחייך אל תמונותיהן, מחייך אל אלוהים, מלטף את היד, בדיוק איפה שהמחט הייתה נכנסת

ונרדם אל החלומות הטובים.

את גבי תוראל פגשתי באחד מבתי הקפה ברמת גן, אם שרמנטיות הייתה מילה מספקת, הייתי משתמשת בה, גבי בחור יפה, על אף גילו. חיוכו מושלם, גומות החן שלו מעטרות את פניו ועיניו כמו רוצות לספר סיפור.

גבי סיפר לי על אופטימיות ועל ניצחון מחלה שאמורה להיות בלתי מנוצחת.

גילה לי, שמהיום ששמע את המילה "לוקמיה" הבין כי אין דרך אחרת מלבד השתייה והרוויה מחצי הכוס המלאה.

וכך הוא עושה,

עד היום.

הריאיון אגב, נפסק אחרי שעה, הוא שילם את החשבון כמו ג'נטלמן ואמר "יש לי תור לרופא שיניים, אני מתקן את השיניים, כי עכשיו כמו פעם, עכשיו מרסל, אני מחייך והרבה" והלך.

סיפורו של פיני

נועה

בית יפה בנינו אני ואשתי, זה לקח לנו כמה שנים. טוב, היינו זוג צעיר בלי הרבה ממון. אבל כשבאו הילדים, כמו הביאו ברכה איתם, והבית נמלא אושר, צמחים וריחות בישולים בשישי לקראת ערב.

אתם יודעים משהו, אשתי עדיין יפה, כמו ביום הראשון שהכרתי אותה, לפעמים, כשהיא מחייכת אליי, אני רואה את אותה הנערה הצעירה בה התאהבתי. ומחפש במה להתעסק בבית, כדי שלא תראה שאני מסמיק.

בקומה הראשונה בבית שלנו, בניתי לה גן ילדים. כן, היא ביקשה לטפל בילדים. אז בניתי לה גן.

הקירות צבעוניים, עליהם תלויים מוביילים המנגנים שירי ערש. יש חצר עם נדנדות, מדשאה מלאכותית וארגז חול. וילדים, המון ילדים באים אל בין כתלי הגן ובין ידיה האוהבות של אשתי. כל בוקר אני קם למשמע שירתה וצחוקיהם, יורד מטה ומביט עליהם מהצד, קטנים כל כך, זוהרים, מה הם יודעים בכלל על כאב ועל תחלואי החיים? הלואי ואף פעם לא ידעו, אני חושב לעצמי ועולה למעלה, להכין לי קפה ולקחת כדור. אני לוקח כדור בבוקר, וזה מחזיק אותי חי. הוא היחיד שמרסן לי את סרטן הדם, שנותן לי לראות את ילדי גדלים ואת התוכים שאני מגדל מציצים. אני מצטער על הבום הפתאומי, ציירתי לכם פסטורליה יפה ופתאום דיברתי על כדורים וסרטן הדם, אבל זה חלק ממני, המחלה הרעה הזו נמצאת עמוק בתוך הגוף שלי, וחופף מאותו הכדור כלום לא יכול לה. אה, בעצם, אמונה. כן, האמונה עוזרת לי.

—
לפני 20 שנה גילו לאבי סרטן, והוא, שהיה עטרת ראשי, ביקש אותי ללוות אותו בתהליך, לקחת אותו לטיפולים ולהחזיק לו את היד כשהגוף החל לדעוך אט אט. עשיתי כן, כשהוא עצם את עיניו התפרקתי ובכיתי וכשהוא הלך לעולמו, יבשו לי מהר הדמעות, לא הספקתי לבכות ולהתאבל מספיק עליו ואז גם אחותי הלכה אל עולמה מאותה המחלה. אתם לא מכירים אותי, אבל אני גבוה, חסון, שריונר לשעבר! ידי גדולות, ידיי עבודה של ממש וקולי עבה, אני חקלאי בנשמתי והטבע הוא אהבתי הגדולה. אבל מאז והלכו שניהם מאותו הרוצח, הסרטן, משהו בתוכי נרקב, כאילו אם עד עכשיו הייתה בי רננה ושמש יפה של חקלאות, פתאום הגיע החורף והסופות, והוא לא נגמר, החורף המגעיל הזה לא נגמר.

“בי הסרטן לא יגע” אמרתי לאשתי בבוקר אחד “אתה מבטיח?” שאלה
“פעם לא קיימתי?” ליטפתי את פניה.
היא לא השיבה.

2009, אחרי בדיקות שגרתיות אצל רופא המשפחה, הוא מתקשר ואומר לי לבוא אליו דחוף. ידיי רועדות, אז אשתי נוהגת. כשאנחנו סוף סוף מגיעים והוא זורק לאוויר את צמד המילים “סרטן הדם.”

אשתי לא משירה אלי מבט. שנינו יודעים ומבינים, שאת הבטחתי לא קיימתי.
“לוקמיה לימפוציטית” הוא אומר “ולא סתם, אלא נדירה, מוטציה מסוג” 17p
באותו הרגע, על כתפיו של הרופא, ראיתי את מלאך המוות יושב ומעשן סיגריה, מביט בי בחיוך

ואומר "שברתי לך את כל הכלים אה?" ואני מביט לו בעיניים, רוצה להשיב לו, להגיד לו שאני לא כמו אחותי ואבי, שאני יכול לו, ואני עוד אנצח אותו, אבל אני לא יכול. קול בכייה של אשתי שובר אותי ופתאום, באחת, גם אני נשבר ומתחיל לבכות.

העתיד לא נראה ורוד, ספירת כדוריות הדם שלי הלכה והכפילה את עצמה בכל רגע, הכאבים לא דלגו על אף חלק בגופי והכימותרפיות התישו אותי. פתאום לא יכולתי לעשות כלום בבית, לא הלכתי לעבודה, וחופ מלשכב על הספה ולראות איך כולם חיים את חייהם חופ ממני, לא עשיתי כלום.

בבדיקה התקופתית אצל הרופא, שאלתי אותו "יש משהו לעשות? יש תרופה?" והוא ענה לי "רק אלוהים יעזור לך" עוד בום, אל תוך הלב, כאילו והוא לא סדוק ושובר גם ככה.

—
התחלתי לחשוב על גן עדן, אם אעבור סלקציה או לא. אתם יודעים, לא כל כך דאגתי, גם אם לא אכנס לגן העדן (אף על פי שהייתי אדם די טוב, אני חייב לציין) גיהנום לא יהיה חדש לי, בדקתי חלקים נרחבים ממנו עוד כאן, על פני האדמה. אלוהים לא חסך ממני את הרע שבחיים. סיפרו לי שיש כנס בקרוב, שצריך להגיע לארץ איזה מומחה גדול לסרטן הדם, מבית חולים גדול ביוסטון.

טובי הרופאים התייעצו איתו, סיפרו לו עלי, על המחלה ועל המוטציה והוא סיפר להם על התרופה, זו שהצילה את חיי.

זו שהיממה את הרופא בהשפעתה, ימים ספורים אחרי שהתחלתי לקחת אותה. זו ששמה נשמה באפי ועוצרת את המחלה בגופה. זו שלקח לי זמן להשיג אותה וכסף, הרבה כסף. זו שיכולה להציל מאות חולי סרטן הדם.

—
אבי, זכרונו לברכה, שרד את ברגן בלזן, כמה ימים לפני מותו אמר לי "פינילה אין דבר שאי אפשר"

אז מבחינתי, לא היה דבר שאי אפשר, התראיינתי לכל אמצעי התקשורת, ערכתי הפגנות, שילמתי המון כסף והפעלתי קשרים. עד שיום אחד, הגיעה לי התרופה בדואר, ומאז אני לא עוזב אותה, היא המפתח לחיים שלי.

אבל מה עם השאר? הם לא יזכו? מה עם מי שאין ממון בכיסו ומשפחה לצידו? דינו למוות?
אני, שהרופא שחשב שאחיה עוד חודש וחצי בלבד, חי ונהנה בזכות הטיפול הזה ועוד היד נטויה!
כמה קשה זה להכניס תרופה מצילת חיים לסל התרופות, כזו שמעניקה שנים ארוכות וטובות?
התרופה הזו הצילה אותי, היא יכולה להציל עוד רבים אחרים.
חלק יכולים כבר לקבל אותה ואני מאחל לחולים נוספים שיזכו לה ויקבלו הזדמנות יקרה מפז
לחיים נוספים וארוכים.

—
הבטחתי לאשתי ובסופו של דבר קיימי את הבטחתי, בזכות התרופה ובזכות האמונה.
הדמעות כבר אינן
והחיוך בא אל פני לעיתים קרובות יותר.
אבל אל תמחקו לי אותו.
אני נלחם למען חולים אחרים כדי שגם הם יוכלו לזכות בחיים.
אני מתחנן,
ביום שאדע על מישהו שידו לא הייתה משגת והתרופה לא באה אל גופו,
ביום שאדע שהוא כבר איננו בין החיים.
זה היום בו אזכר באבי, באחותי, ובהבלי העולם הזה
והכאב,
הכאב ישבור כל חומה ויכבוש כל תא
בגופי,
שגם ככה כבר עייף.

סיפורו של חנוך

פעם בחודש, למשך שעתיים, אני מקדיש לה זמן.

בבוקר מנשק את אשתי, מברך אותה ביום טוב, מודיע בעבודה שאני קצת מאחר

ונכנס אל האוטו.

אני מחייך אל הראי, אפשר לראות כבר כמה קמטים על יד העיניים, זה מצחיק אותי – החיים
עושים את שלהם.

וכמה שאני אוהב אותם, את החיים. כאילו בעת לידתי, לחש אלוהים לאמא שלי "את רואה את חנוכי, התינוק הזה? הוא ילמד את החיים איך לחיות".

וכך היה, אלוהים לא טועה.

—

פעם בחודש, למשך שעתיים, אני נכנס בשערי המחלקה ההמטולוגית של בית החולים בלינסון.

מברך את פקידת הקבלה לשלום ומתיישב על הכורסא שלי.

האחות היפה ניגשת אליי, מברכת אותי בבוקר טוב, אני מברך חזרה ומושיט לה את היד.

היא לא לוחצת לי אותה, גם לא מלטפת.

היא מנקה אותה עם קצת אלכוהול, מביטה לי אל תוך העיניים, ועוד לפני שאחזיר לה מבט, כבר תדקור אותי.

"כואב?" תשאל

"מה זה כאב? זו מילה חדשה?" אשיב.

כל פעם אותה השאלה, אותה התשובה, ואותו החיוך כשהיא אומרת לי "עוד מעט אחזור לראות שהכל בסדר"

—

פעם בחודש, למשך שעתיים, יש לי שקט.

בלי עבודה, בלי נסיעות לחו"ל, המחשבות לא מטרידות את ראשי ומחנוכי, איש המשפחה והעבודה, אני הופך להיות חנוכי, איש השקט וההמתנה.

טיפה אחר טיפה מאותה התרופה נכנסות לי אל הוריד, בסדר מופתי. אף פעם האינפוזיה לא עוצרת, הגוף שלי ממושמע, יודע למי לפתוח את שערי.

פעם מישהו עבר במסדרונות בית החולים, חילק ממתקים לכבוד פורים, או חג אחר, אני כבר לא זוכר, כשהוא עצר אצלי, הביט בי ואמר "אני מקווה שתחלים"
"אחלים ממה?" שאלתי.

"אתה אדם חולה, אחרת לא היית פה, נכון?" שאל ומבטו ספקן.

"לא!" עניתי "אני אדם בריא שיש לו מחלה"

הוא הניח כמה שוקולדים על שולחני, ברך בחג שמח והלך לדרכו.

המחלה שלי היא מחלה שקטה, לא הופיע לי שום סימן על הגוף שאמר לי שהיא עוד רגע ומגיעה, החום לא עלה וגם העיניים נשארו פקוחות.

לפעמים אני חושב שהיא שונה משאר המחלות, אומרים "מים שקטים חודרים עמוק" אז היא חדרה הכי עמוק, אל הדם שלי ושם החלה לעשות עבודתה נאמנה.

—

"אתה חולה בסרטן הדם" אמרה לי הדוקטור.

"אני לא" עניתי

"כל המדדים והבדיקות מצביעים על כך" הביטה בי הדוקטור.

ופתאום שתיקה, כמו סרט מתח שנעצר בדיוק באמצע לפני שהגיבור שולף את הנשק.

שתיתי קצת מכוס המים שהייתה על ידי ושאלתי "עוד כמה זמן נשאר לי?"

הדוקטור אמרה שזו מחלה איטית, שאני לא יכול להחלים ממנה, סרטן הדם זו מחלה כרונית, וזה כמו צלקת בלתי ניתנת להסרה, אבל עם קצת נחישות וטיפול נכון, אני יכול להיות זה שאקבע את מהלך החיים, לא היא.

“לחמתי במלחמות ישראל, התחתנתי, התגרשתי ושוב התחתנתי. הבאתי לעולם שלושה ילדים יפים ומוצלחים, בניתי בית וקריירה יפה, את מבינה דוקטור? אני לא אתן למחלה הזו לנצח אותי, אני לא יכול לוותר לה” אמרתי לדוקטור.

“אז אל תיתן לה” ענתה לי בפשטות, כאילו ידעה שזו תהיה אמרתי וזו תהיה תשובתה.

—

פעם בחודש, למשך שעתיים, אני נלחם. המלחמה שלי שקטה שקטה, רק אלו שיושבים בכורסאות שעל ידי וגם אל ידיהם מחוברת אינפוזיה יבינו את מלחמתי. אני חייל חזק, ערני וחסון. רק את חדוות החיים אני רואה אל מולי.

סרטן הדם תקף אותי בגיל די צעיר, אבל חיינו בשלום, היה בינינו גבול מוסכם שגם טובי ראשי הממשלות לא יוכלו לו.

אבל פעם אחת הופר השקט והפסקת האש דעכה.

זה קרה ב 2012, פתאום קרסתי. מה שהתחיל כצינון קל, נגמר בגסיסה קשה.

לא פקחתי את עיני ושכבתי פרקדן, הבטתי בתקרה ושמעתי את צפצופי מכונת ההנשמה.

“אנחנו לא צופים לו עוד הרבה זמן” אמרו לאשתי והיא קראה לילדי ולאחי, כנראה שבכדי להיפרד.

הם הקיפו את מיטתי, יום ולילה.

ואני- אפאטי.

מביט על תקרת בית החולים ורואה את חיי חולפים מולי, כמו סרט נע שמתחיל בשחור לבן ומסתיים בצבע.

והנה שעת לידתי “חנוכי ילמד את החיים איך לחיות” זוכרים?

ואמי מלטפת את ראשי ואומרת לי "ברוך הבא לעולם בן שלי"

דמעה אחת צונחת על לחיי "אני צריך ללכת עכשיו אמא" אני לוחש בליבי.

"עוד לא חנוכי שלי, אתה חזק של אמא"

"כואב לי אמא" אני ממשיך להביט בתקרה ולדבר אליה.

"הכל יחלוף חנוכי שלי, הכל יחלוף, קום"

החלטתי שאני קם.

—

פעם בחודש, למשך שעותיים – אני קם ונלחם.

אני לא מפחד מהמחלה והיא לא מפחדת ממני, אנחנו חברים טובים, היא מזכירה לי כמה חשובים החיים וכמה עוד לא הספקתי.

ובכל פעם שקצת כואב,

כשאני קצת עייף

והתשישות באה אל גופי,

אני שוכב במיטתי, מביט מעלה אל התקרה ולוחש לחלל

"אני נלחם אמא, ואני עוד אנצח"

פעם בחודש, למשך שעותיים,

אני אוהב את החיים,

כמו שלא אהבתי מעולם.

—

הסיפור על חנוכי זקס, בן 67, חולה בסרטן הדם מסוג לוקמיה לימפוציטית כרונית כבר 14 שנה.

נפגשנו בבית החולים בלינסון בפתח תקווה, הוא חיכה לי שם כשצינור מחובר לגופו, מזג לי קפה ביד הפנויה ושאל "רוצה לשמוע את הסיפור שלי?"
חייכתי "כמובן"

חנוכי דיבר ברוגע, בעדינות אירופאית מאוד ומאידך, בנחישות רבה. מדי כמה דקות קם לשירותים והתנצל, התרופה גורמת לחילוף חומרים מהיר. בדקות שלא היה על ידי הבטתי על שולחנו, עליו היה מונח אייפד עם חדשות היום. הרופאות מביטות בו בארשת כבוד, אולי זו התבונה שלו, ההתנהגות היפה או השקט שלו, אני לא יודעת.

מה שאני כן יודעת הוא, שבאותו הבוקר, במחלקה ההמטולוגית למדתי מה היא אהבת החיים וכמה נמוך ערכו של הדגל הלבן.